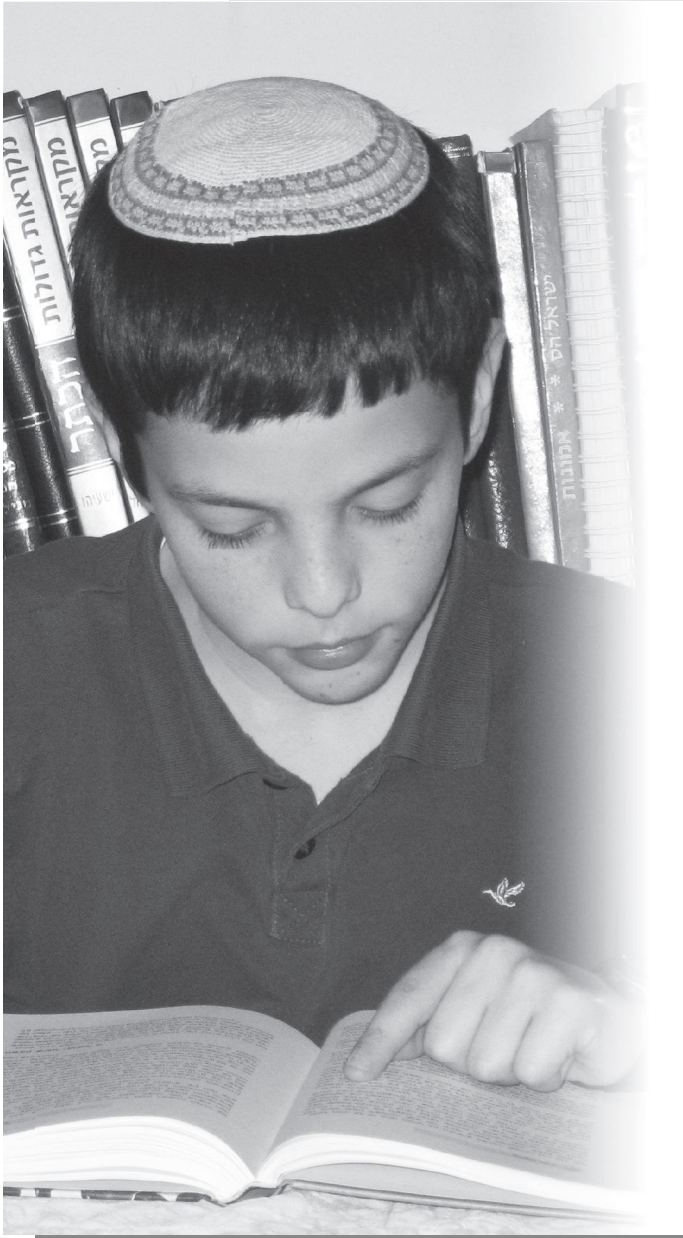

מס' זהות
שם משפחה
שם פרטי
שם ביה"ס

מ
ד
ב
ב
ק
ה

כיתה + מס' כיתה
סמל מוסד
מקצוע

מבחן בתורה (בספר במדבר) לכיתה ד' נוסח ב'

מס' התלמיד/ה
באלפון

שם התלמיד/ה

הכיתה

שם ביה"ס

שם היישוב

יוני 2008, סיוון תשס"ח

181

18-06-04-02-01-01-008-008-06

שאלון לתלמיד

(השאלות מנוסחות בלשון זכר, אבל הן מיועדות גם לבנים וגם לבנות.)

סמן × בתוך הריבוע המתאים.

א. באיזו כיתה ד' אתה לומד?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9ד	8ד	7ד	6ד	5ד	4ד	3ד	2ד	1ד

ב. האם אתה בן או בת? ₁ בן ₂ בת

ג. האם מדברים אִתְךָ בבית **בשפה אחרת** שאיננה עברית?
₁ לא

כן, בביתי מדברים בשפה:

₂ רוסית ₃ אמהרית/טיגרית ₄ אנגלית ₅ _____
 שפה אחרת

הוראות לנבחן

תלמידים יקרים,

במבחן שלפניכם שלושה חלקים (א'–ג').

הנחיות כלליות:

קראו היטב את השאלות ואת ההוראות והשיבו על השאלות.

אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן.

בדקו היטב את תשובותיכם.

עליכם להקפיד על טוהר הבחינה כיאה לתלמידי בית-ספר דתי הלומדים תורה ומשתדלים ללכת בדרכיה.

הנחיות לחלקים א' ו-ב':

- אפשר להיעזר בחומש במדבר עם פירוש רש"י.
- עומדות לרשותכם 80 דקות.

הנחיות לחלק ג':

- אין להיעזר בחומש.
- עומדות לרשותכם 10 דקות.
- את חלק ג' תקבלו רק לאחר שתמסרו את חלקים א' ו-ב' למשגיח/ה.

בהצלחה!

חלק א' – המקרא ומשמעותו

שאלה 1 – מפקדים

בפרשת במדבר מסופר על שלושה מפקדים. ציינו בטבלה את מי פקדו בכל מפקד ומאיזה גיל השתתפו במפקד.

העתיקו את התשובות הנכונות מתוך המסגרת שמתחת לטבלה. מותר להשתמש באותה תשובה יותר מפעם אחת.

מפקד ראשון (פרק א', פסוקים א'–מ"ז)	מפקד שני (פרק ג', פסוקים י"ד–ל"ט)	מפקד שלישי (פרק ג', פסוקים מ'–מ"ג)	
א. _____	ב. _____	ג. _____	את מי פקדו?
ד. _____	ה. _____	ו. _____	מאיזה גיל השתתפו במפקד?

את מי פקדו?

- כל בני אהרון ומשה
- כל שבטי ישראל חוץ משבט לוי
- כל בכור זכר לבני ישראל
- כל נשיא לבני ישראל
- כל בני יִעֲרֹב־רַב
- כל בני לוי

מאיזה גיל השתתפו במפקד?

- מִבֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה וּמֵעֵלָה
- מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעֵלָה
- מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמֵעֵלָה
- מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמֵעֵלָה
- מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמֵעֵלָה

שאלה 2 – ברכת כוהנים (פרק ו', פסוקים כ"ב–כ"ז)

א. עיינו בפסוק כ"ג.

למי אמר משה את הציווי "כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"?
סמנו את התשובה הנכונה.

₁ לכל בני לוי

₂ לאהרון ולבניו

₃ לכל בכורי ישראל

₄ לנשיאי העדה

ב. בפסוק כ"ד כתוב: "יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ".

רש"י מפרש את הברכות האלה כך:

"יְבָרְכֶךָ" – שיתברכו נכסין.

"וַיִּשְׁמְרֶךָ" – שלא יבואו עליך שודדים לקחת את הכסף שלך.

1. הסבירו בלשוונכם את הברכה "יְבָרְכֶךָ" על-פי פירוש רש"י.

2. מה מוסיפה הברכה "וַיִּשְׁמְרֶךָ" על הברכה "יְבָרְכֶךָ" על-פי פירוש רש"י?

ג. בפסוק כ"ז כתוב: "וְאֲנִי אֲבָרְכֶם".

1. מיהו המברך? _____

2. את מי הוא מברך? (די בתשובה אחת; ניתן להיעזר בפירוש רש"י).

.....

שאלה 3 – פסח ראשון ופסח שני (פרק ט', פסוקים א'–י"ד)

א. מתי צריך להקריב קרבן פסח שני (פסוקים י'–י"א)?

1. החודש _____.

2. היום בחודש _____.

3. החלק של היום _____.

ב. כיצד ידע משה להשיב לאנשים שלא הקריבו את הפסח בזמנו – בחודש ניסן (פסוקים ו'–ח')?

ג. בספר במדבר מסופר על מקרים נוספים שבהם נתעלמה ההלכה ממשה (משה לא ידע כיצד לנהוג). כתבו שני מקרים כאלה בנוסף לקרבן פסח שני.

1. _____.

2. _____.

ד. בפסוק ז' נאמר:

וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלֵינוּ: אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לַנֶּפֶשׁ אָדָם, לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת קֶרְבְּנוֹ ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

1. מה פירוש המילים "לָמָּה נִגְרַע"?

2. מה אפשר ללמוד מפסוק זה על יחסם של "הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה" אל המצוות?

.....

שאלה 4 – "וַתִּדְבֹר מְרִים וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה..." (פרק י"ב)

א. בתורה נאמר: "זְכוֹר, אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמֵרִים, בְּדַרְךָ, בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם".

1. מה "עֲשָׂה" ה' למרים (לפי המסופר בפרק י"ב)?

2. מדוע "עֲשָׂה" ה' כך למרים (לפי המסופר בפרק י"ב)?

ב. 1. כיצד כיבד העם את מרים (פסוק ט"ו)?

2. רש"י מסביר שמרים זכתה לכבוד זה "בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך לַיָּאֹר".

הסבירו בלשונכם בזכות איזה מעשה זכתה מרים לכבוד זה.

.....

שאלה 5 – חטא המרגלים (פרקים י"ג–י"ד)

א. בפרק י"ג (פסוקים י"ז–כ') מסופר כי משה ביקש מן המרגלים לבדוק כמה דברים בארץ ישראל. בפרק י"ג (פסוקים כ"ז–כ"ט) כתובות תשובות המרגלים. השלימו את הטבלה על-פי הדוגמה.

תשובת המרגלים (בלשון הפסוק)	פירוש הבקשה (בלשון התלמיד)	הבקשה של משה	
זַבַּת חֶלֶב וַדְּבַשׁ הוּא (פסוק כ"ז)	מה טיבה של הארץ?	"וּמָה הָאָרֶץ... הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה" (פסוק י"ט)	דוגמה
.....21	"וְאֵת הָעֵס... הַחֹזֶק הוּא הַרְפָּה" (פסוק י"ח)	•
.....43	"וּמָה הָעָרִים... הַבְּמַחֲנֵים אִם בְּמִבְצָרִים" (פסוק י"ט)	•

ב. בפרק י"ג מסופר שפֶּלֶב יצא בדבריו נגד דברי שאר המרגלים ואמר:
"עֲלֵה נַעֲלֵה וְיַרְשֵׁנוּ אֶתָּה כִּי יָכוֹל נוֹכַל לָהּ" (פרק י"ג, פסוק ל').

מה אפשר ללמוד מהתנהגותו של פֶּלֶב על האופי שלו?

ג. מהו השכר שהבטיח ה' לפֶּלֶב (פרק י"ד, פסוק כ"ד)?

ד. העתיקו מדברי יהושע וּפְלֵב (פרק י"ד, פסוקים ו'–ט') שני דברים טובים שהם אמרו על הארץ.

1. _____

2. _____

ה. מדוע, לפי דברי יהושע וּפְלֵב (פרק י"ד, פסוקים ח'–ט'), בני ישראל לא צריכים לפחד להיכנס לארץ?

ו. הסבירו את המילים המודגשות בפסוקים שלפניכם.

1. "וַיֵּהֶס פְּלֵב אֶת הָעָם אֶל מִשְׁחָה" (פרק י"ג, פסוק ל').

2. "אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם" (פרק י"ד, פסוק ט')

.....

שאלה 6 – מתנות הכהונה (פרק י"ח)

א. כתבו בלשונכם שתי מתנות כהונה המוזכרות בפסוקים י"ב–י"ז.

1.

2.

ב. 1. מהם שלושת סוגי הבכורות המוזכרים בפסוקים ט"ו–י"ח:

א.

ב.

ג.

2. איזה בכור (מבין שלושת סוגי הבכורות) אי אפשר לפדות?

3. כיצד נוהגים בבכור שאי אפשר לפדות אותו?

שאלה 7 – אישים ואירועים

א. פרק י"ח, פסוק כ"ד

1. מי אלה אשר לא ינחלו נחלה?

2. מדוע הם לא ינחלו נחלה?

ב. פרק כ"ב, פסוק י"ז

1. למי נאמרו הדברים?

2. כתבו בלשונכם מה ביקשו ממנו לעשות.

.....

חלק ב' – מקרא ופירוש רש"י

שאלה 8 – "וְנָסַע דָּגְלַל מַחֲנֵה בְנֵי דָן מֵאֵסֹף לְכָל הַמַּחֲנֵה לְצַבְאֹתָם..." (פרק י', פסוק כ"ה)

רש"י מפרש:

"מֵאֵסֹף לְכָל הַמַּחֲנֵה" – לפי שהיה שבטו של דן מרובה באוכלוסין היה נוסע באחרונה וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזיר לו.

א. איזו מצווה קיימו בני דן על-פי רש"י?

ב. איזו מילה בפסוק כ"ה מרמזת כי בני דן עסקו במצווה זו?

ג. מדוע נבחר שבט דן לתפקידו?

.....

שאלה 9 – "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶּׁה... וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהְרֹן..." (פרק ג', פסוקים א'–ב')

רש"י מפרש:

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶּׁה" – ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה, מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

א. מה היה קשה לרש"י (מהנאמר בשני הפסוקים)?

ב. כיצד רש"י עונה על הקושי?

.....

שאלה 10 – "נִפְשָׁנוּ יִבְשָׁה אֵין כֹּל בְּלַתִּי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ. וְהַמָּן כָּזָרַע גַּד הוּא וְעֵינֵנו כָּעֵין הַבְּדֹלַח" (פרק י"א, פסוקים ו'–ז')
 רש"י מפרש:

"וְהַמָּן כָּזָרַע גַּד" – מי שאמר זו לא אמר זו, ישראל אומרים בלתי אל המן עינינו, והקב"ה הכתיב בתורה והמן כזרע גד וגו', כלומר ראו באי עולם על מה מתלוננים בְּנֵי, והמן כך וכך הוא חשוב.

א. מיהם "בְּנֵי" המוזכרים בפירוש רש"י?

ב. בפסוק ו' נאמרים דברים נגד המן, ואילו בפסוק ז' נאמרים דברים בזכות המן. כיצד מסביר רש"י את הניגוד בין הדברים השונים הנאמרים על המן?

ג. מהי המידה המאפיינת את יחסם של בני ישראל אל ה', אשר נתן להם את המן?

.....

שאלה 11 – "וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה"
(פרק ט"ז, פסוק י"ב)

רש"י מפרש:

"וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה" וגו' – מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום.

א. הסבירו את המשפט "מכאן שאין מחזיקין במחלוקת".

ב. כיצד לומד רש"י "שאינ מחזיקין במחלוקת"?

ג. מהי המידה המאפיינת את מעשהו של משה רבנו?

.....

שאלה 12

לפניכם קטע מתוך רש"י. העתיקו אותו בכתב רגיל.

וסמוכין להם דגל מחנה יהודה והחונים עליו יששכר
וזבולון טוב ללדיק טוב לשכנו לפי שהיו שכניו של משה
שהיה עוסק בתורה נעשו גדולים בתורה...

בהצלחה!

182

מבחן בתורה (בספר במדבר) לכיתה ד', נוסח ב'